

КОЛІР В ІНТЕР'ЄРІ ЖИТЛОВОГО ПРИМІЩЕННЯ

Боєва А.С., студ. гр. А-342

Науковий керівник – **Василенко О.Б., проф., док. арх.** (кафедра Дизайну архітектурного середовища, Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Актуальність. Тема кольору в інтер'єрі є досить гнучкою та різноманітною. Щороку з'являються нові тенденції та колірні рішення, які можуть бути використані в інтер'єрі житлових приміщень. Кольори можуть впливати на настрій, емоції та психологічний стан людей, які проживають у приміщенні. Вибір колірної гами впливає на загальну атмосферу в приміщенні, створює певні емоції та візуально змінює простір. Кольори є важливим елементом дизайну інтер'єру. Вони можуть допомогти виділити зони у приміщенні, створити контраст та гармонію, а також підкреслити особливості архітектури та дизайну інтер'єру. Головна спрямованість колірного дизайну сучасного інтер'єру – створити гармонійну та затишну атмосферу в приміщенні, яка відповідає його функціональності та загальному стилю.

Мета – виявити методи створення гармонійної та функціональної середовища в дизайні житлового приміщення за допомогою кольору.

Завдання: визначити головні функціональні та стилістичні прийоми в колірному оформленні житлових інтер'єрів; надати уявлення про використання кольору в різних стилях інтер'єру житлових приміщень.

Дизайн інтер'єру – це процес планування та створення внутрішнього простору приміщення з метою досягнення певного естетичного, функціонального та практичного результату. Він включає вибір кольорової гами, матеріалів, меблів, освітлення, декоративних елементів та інших аспектів, які можуть впливати на загальну атмосферу і функціональність простору, що відповідає потребам та особистості його мешканців. Грамотний дизайн інтер'єру може не тільки покращити естетичний вигляд приміщення, але й підвищити його комфортність, безпеку та зручність.

Кольори відігравали важливу роль у культурі та психології людей здавна. Наприклад, у Давній Греції чорний колір символізував смуток та жалобу, тоді як білий колір пов'язувався з чистотою та святістю. У Єгипті червоний колір був пов'язаний з богом Сетом та сонцем, а жовтий колір символізував вічність та безсмертя. У Китаї червоний колір був символом щастя та добробуту, тоді як чорний колір пов'язувався зі смертю та трауром. У Індії жовтий та червоний кольори були пов'язані зі сонцем та вогнем, тоді як зелений колір символізував життя та природу. У середньовічній Європі червоний колір був пов'язаний зі знатними особами та їх житлами, тоді як синій колір був використаний для фарбування одягу та інтер'єрів церков. Кожна культура мала свої власні традиції та вірування, пов'язані з кольорами, і ці традиції можуть бути відображені в інтер'єрі та дизайні приміщень і зараз.

Типологія кольорових гармоній в інтер'єрі – це система поєднань кольорів, яка допомагає досягти гармонійного та збалансованого вигляду приміщення. Типологія кольорових гармоній визначається за допомогою кольорових систем, кольорових кругів В.М. Шугаєва та І. Ітена.

Існує сім типів колірних контрастів: контраст за кольором, побудований на різниці між кольорами; контраст світлого і темного; контраст холодного й теплого; контраст додаткових кольорів; симультанний контраст – створення ілюзії додаткового кольору на сусідньому відтінку; контраст за насиченістю; контраст за площею колірних плям [2].

Сформовані основні типи кольорових гармоній в інтер'єрі. Монохромна гармонія: використання різних відтінків одного кольору, в якій кольори розрізняють тільки за світлотою і насиченістю. Аналогова гармонія: використання кольорів, які розташовані поруч на колірному колесі з домінуванням, як правило, одного з відтінків. Комплементарна

гармонія: використання протилежних кольорів, які розташовані один проти одного на колірному колесі, які в поєднанні забезпечують максимальну активність, динамічність дизайну. Триадна гармонія: використання трьох кольорів, які розташовані на однаковій відстані один від одного на колірному колесі. Подвійна комплементарна гармонія є комбінацією, як правило, двох пар комплементарних кольорів, котрі підвищують інтенсивність кожного з них. Деякі пари можуть бути неприємні для ока, тому потрібно запобігати використанню кольорових плям однакової площі.

Створення м'якої гармонії в інтер'єрі полягає в поєднанні кольорів, які мають близькі до себе відтінки, що доповнюють один одного та створюють спокійну та приємну атмосферу в приміщенні. Для створення м'якої гармонії використовують теплі кольори, такі як беж, пісок, персиковий, світло-рожевий, світло-жовтий та світло-зелений. Використовують натуральні матеріали, такі як дерево, камінь та лляна тканина, з природними відтінками рослин та квітів. Використовують природне освітлення та додають м'яке підсвічування, таке як настільні лампи та світильники зі затемненим склом. Ці матеріали допомагають забезпечити природний та розслаблюючий ефект.

Динамічна гармонія в інтер'єрі може бути створена за допомогою поєднання кольорів, які мають великий контраст між собою. Для створення динамічної гармонії використовують сміливі кольори, такі як червоний, оранжевий, жовтий, фуксія тощо. Ці кольори додають динаміки в приміщення. Також поєднують кольори, які мають сильний контраст між собою, наприклад, червоний та зелений, синій та жовтий, фіолетовий та жовтий тощо. Додають до приміщення рухливі елементи, такі як маятникові годинники, пензлики для малювання, вітрила тощо. Використовують освітлення зі змінними кольорами та інтенсивністю, абстрактні та експресивні картини. Ці елементи додають руху та енергії в приміщення.

Різні кольори можуть сприйматися людьми по-різному і викликати різні емоції. Вирішуючи приміщення у кольорі, необхідно враховувати такі моменти:

- функціональна специфіка приміщення;
- орієнтація приміщення за сторонами світу;
- кількість природного світла у приміщенні;
- час, який людина планує проводити у приміщенні;
- режим експлуатації приміщення;
- стать і вік людини, що буде перебувати у приміщенні;
- дизайн інтер'єру приміщення, його емоційний окрас;
- кольори, що є основними у прилягаючих приміщеннях [2].

Сьогодні сформовані декілька загальних висновків про вплив окремих кольорів на людський психологічний стан. Білий колір часто асоціюється з чистотою, свіжістю, прозорістю та простором, що може бути особливо корисним у невеликих приміщеннях. У великих кількостях, білий колір може бути пов'язаний з почуттям холоду та відстані, що може створювати відчуття відчуження або незручності. Чорний колір може створювати відчуття елегантності, сили та авторитету, допомагає зосереджуватися та зменшувати відволікання; у великих кількостях може бути пов'язаний з почуттям темряви, смутку та втрати, що викликає відчуття важкості та депресії. Червоний колір може збуджувати і збільшувати адреналін, що призводить до підвищення кров'яного тиску та пульсу; може також сприяти виробленню почуття енергії та впевненості в собі, але також може бути пов'язаний з агресивними почуттями. Синій колір може допомагати знижувати кров'яний тиск та пульс, сприяти почуттю спокою та релаксації; також може пов'язуватися з почуттями прохолоди, довіри та стабільності. Зелений колір може допомагати знижувати рівень стресу та зміцнювати імунну систему, асоціюється з природою та відчуттям гармонії. Жовтий колір може викликати почуття радості та оптимізму, збуджувати мозок та стимулювати творчість; у великих кількостях жовтий колір може бути пов'язаний з почуттям тривоги та дратівливості. Фіолетовий колір може сприяти відчуттю розуміння, духовності та розслаблення; може асоціюватися зі статусом та розкішшю.

Загальна класифікація кольорів за психологічним впливом:

1. Стимулюючі кольори – кольори-подразники, що сприяють збудженню (червоний, оранжевий, жовтий).

2. Дезінтегруючі кольори – холодні, що стримують роздратованість (кольори із синіми відтінками – фіолетово-синій, синій, світло-синій, синьо-зелений).

3. Пастельні кольори – приглушені, чисті (спектральні) з часткою білого або сірого кольору (рожевий, пастельно-зелений, сіро-голубий).

4. Статичні кольори – врівноважуючі, заспокійливі, відволікаючі від інших кольорів-подразників – кольори із зеленим відтінком (чистий зелений, жовто-зелений, оливковий та неспектральні кольори (пурпурні).

5. Кольори неяскраві, приглушені – не роздратовують (сірі), стримують роздратування (білий), допомагають зосередитись (чорні).

6. Теплі темні кольори – зменшують роздратування, діють заспокійливо. Це кольори, що мають коричневий відтінок (охристі, коричнево-зелені, темно-коричневі).

7. Холодні темні кольори – кольори, що стримують роздратування – холодні з часткою чорного або сірого кольору (темно-сірі, чорно-сині, темно-зелені, темно-сині) [2].

Існує безліч різних стилів інтер'єру, кожен з яких має свої характерні риси та кольорові рішення. Мінімалізм: нейтральні, приглушені відтінки – білий, сірий, бежевий, коричневий які створюють чистий, спокійний і простий простір, а в ньому відчуття спокою, умиротворення та чистоти. Скандинавський стиль використовує нейтральні кольори, такі як білий, сірий та коричневий, які створюють теплу та затишну атмосферу, яка допомагає розслабитися. Класичний стиль: традиційні кольори, включаючи золото, бордовий, синій, зелений, червоний, бежевий, які створюють відчуття розкоші та вишуканості, що підвищує почуття впевненості. Сучасний стиль: типовими кольорами є контрастні та яскраві кольори, такі як червоний, жовтий, синій та зелений, які створюють відчуття енергії та життєвості. Хай-тек стиль: характеризується сучасним, технологічним дизайном, який може включати метал, скло та інші холодні матеріали, типовими кольорами є сріблястий, сірий, білий та чорний, які допомагають створити відчуття стерильності та гладкої поверхні. Бохо-стиль: типовими кольорами є приглушені та теплі кольори, такі як оранжевий, жовтий, зелений, червоний та коричневий, які допомагають створити відчуття затишку та природної краси. Еко-стиль: спрямований на створення природного та екологічного середовища. Типовими кольорами для еко-стилю є землясті та натуральні кольори – зелений, коричневий, помаранчевий, бежевий, сірий, які створюють відчуття гармонії з навколишнім середовищем.

Колірна гама кімнат може бути різною і залежить від особистих уподобань власників, функціональності та розмірів кімнати, а також від загального стилю будинку чи квартири. Є загальні стандарти які підходять багатьом людям як з психологічному, так і за стилістичного боку. Існують стандартні кольорові гами для кімнат приміщення. Вітальня: нейтральні кольори, такі як бежевий, сірий або світло-коричневий, які створюють спокійну та затишну атмосферу. Спальня: ніжні та спокійні кольори, такі як світло-блакитний, ніжно-рожевий, лавандовий або світло-зелений які допоможуть створити атмосферу розслаблення та затишку, а також сприяють здоровому сну. Дитяча кімната: яскраві кольори, такі як жовтий, червоний, синій або зелений які стимулюють дитячий мозок або пастельні кольори для створення спокійної та затишної атмосфери. Кухня: яскраві кольори, такі як червоний, помаранчевий або зелений які допоможуть створити енергійну та життєрадісну атмосферу, а також стимулюють апетит. Ванна кімната: світлі та нейтральні кольори, такі як білий, сірий або бежевий які допоможуть створити чисте та свіже відчуття, а також дозволять легко додавати яскраві акценти, використовуючи рушники, шторки, килимки тощо.

Правила застосування кольору в інтер'єрі можуть залежати від багатьох факторів, таких як тип приміщення, його розмір, призначення, стиль, а також від особистих уподобань та цілей дизайну. Існують основні принципи використання кольору в інтер'єрі. Розглядають функцію приміщення: кольори повинні відповідати функції приміщення. Враховують розмір

приміщення: світлі кольори можуть зробити невелике приміщення більшим, а темні кольори можуть зробити велике приміщення затишнішим. Обирають колір відповідно до стилю: наприклад, пастельні кольори підходять для еко-стилю, а яскраві кольори – для сучасного. Використовують гармонійні кольорові поєднання: взаємодіючі кольори, які знаходяться поруч на колі кольорів, створюють спокійний і збалансований ефект. Створюють контраст за допомогою сусідніх кольорів у колірній гамі або протилежних кольорів, який дає враження різних глибин та відстаней в кімнаті. Застосовують різні текстури та відтінки кольору: це допомагає створити глибину та багатогранність в дизайні. Використовують акцентний колір – це яскравий відтінок, який привертає увагу і створює центральний елемент в інтер'єрі, використовують на стінах, меблях, або аксесуарах. Розглядають співвідношення кольорів: важливо дотримуватися гармонійного співвідношення між кольорами. Найбільш поширеною технікою є правило 60-30-10: 60% приміщення – це основний колір, 30% – це допоміжний колір, а 10% – це акцентний.

Колір може бути використаний для візуального змінення розмірів приміщення. Наприклад, темні кольори, такі як чорний, темний синій та темний коричневий візуально зменшують простір, тоді як світлі кольори, такі як білий, блідо-синій та світло-жовтий, розширюють простір та роблять його більшим. Крім того, візуальний ефект розширення простору можна досягти за допомогою використання холодних кольорів, таких як блідо-синій, блідо-зелений та фіолетовий, оскільки вони візуально віддаляють стіни від глядача. Зворотний ефект можна досягти за допомогою використання теплих кольорів, таких як жовтий, помаранчевий та червоний, оскільки вони наближають стіни до глядача та зменшують простір. Окрім того, колір може бути використаний для створення візуальної глибини приміщення. Наприклад, застосування темних кольорів на задній стіні може створювати відчуття глибини, тоді як застосування світлих кольорів на задній стіні може це відчуття зменшувати. Також, для створення візуального ефекту збільшення кімнати, можна використовувати техніку кольорового контрасту. Наприклад, якщо стіни кімнати забарвлені в світлий колір, а меблі та декор чи двері та вікна - в темні, це створить візуальний ефект глибини та збільшить відчуття простору. Використання глянцевої поверхні, таких як глянцева фарба або плитка, може візуально збільшувати кімнату, оскільки вони відбивають світло та створюють відчуття додаткового простору.

Висновки. Колір є одним з найважливіших елементів інтер'єру, який визначає настрій і атмосферу в приміщенні. Вибір кольору залежить від багатьох факторів, таких як розмір кімнати, її призначення, освітлення, стиль дизайну, особистість та особисті вподобання замовника. Використання правильних кольорів може підвищити настрій та енергію приміщення, а також візуально збільшити або зменшити його розміри. Крім того, колір можна використовувати для створення акцентів або підкреслення окремих деталей дизайну. Наприклад, можна використовувати яскраві кольори на стінах або меблях, щоб зробити їх більш помітними.

Для створення гармонійного інтер'єру, важливо використовувати кольорові гармонії, такі як монохромну, аналогічну, комплементарну та триадну. Крім того, використання декількох кольорів, які створюють м'яку або динамічну гармонію, може додати різноманіття та виразності в інтер'єрі. Усі ці фактори допоможуть створити гармонійний та затишний інтер'єр, який відповідатиме потребам та вподобанням людини.

Література:

1. Незвещук-Когут Т.С. Дизайн: навч. посіб./ Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2021. 340 с.
2. Новосельчук Н.Є. Дизайн інтер'єру: навчальний посібник. Полтава, 2020. 165 с.
3. Фенн Аксель «Жизнь в ярких красках» Антология цвета для архитекторов. Австрия, 2018. 200 с.
4. Основи дизайну інтер'єру. <https://ua.dizainall.com/design-tips/basics-of-design-composition-in-the-interior.html> (дата звернення 10.04.2023)
5. Колір в інтер'єрі. <https://www.design-interiors.com.ua/ua/stati/cvet-v-interere>